

ПОЛІТИКА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТА ВРАЗЛИВИХ ДОРΟΣЛИХ:

Стандарти, процедури та практика, які використовує Громадська Спілка Всеукраїнське громадське об'єднання «Національна Асамблея людей з інвалідністю України» (НАІУ), щоб створити безпечне середовище дітям та вразливим дорослим

ЗМІСТ

Обґрунтування

1. Політика НАІУ щодо відданості дітям та вразливим дорослим
2. Кодекс поведінки співробітників НАІУ
 - 2.1. Вступ
 - 2.2. Комунікація
 - 2.3. Конфіденційність
 - 2.4. Повага
 - 2.5. Небажана (неприйнятна) поведінка
 - 2.6. Комунікація із представниками різних груп.
 - 2.7. Документування фактів небажаної (неприйнятної) поведінки, зокрема діянь насильницького характеру.
 - 2.8. Використання зображень та співпраця із ЗМІ
 - 2.8.1. Етичні засади щодо захисту дітей та вразливих дорослих.
 - 2.8.2. Рекомендації щодо використання фотографій та відео:
 - 2.8.3. Співпраця із ЗМІ
 - 2.8.4. Соціальні медіа
 - 2.9. Декларація про зобов'язання

Обґрунтування

I. Як Всеукраїнське громадське об'єднання, ми усвідомлюємо велику відповідальність за захист прав людей, з якими ми працюємо, зокрема це діти, молодь та дорослі з інвалідністю, що мають фізичні, сенсорні, інтелектуальні та психічні порушення, а також члени їхніх сімей.

II. Зазначені цільові групи є одними з найбільш маргіналізованих. Аби запобігти ризикам неналежного поводження та насильству щодо них, а в разі шкоди, заподіяній дитині чи вразливому, дорослому реагувати відповідним чином, для осіб, які співпрацюють з НАІУ (волонтерів, надавачів послуг, експертів тощо), та працівників, залучених на умовах трудових договорів (надалі – «Співробітники») НАІУ розроблена спеціальна Політика захисту дітей та вразливих дорослих.

III. НАІУ визнає, що безпека, добробут та інтереси дітей та вразливих дорослих є найважливішими за будь-яких обставин. Політика НАІУ спрямована на те, щоб незалежно від віку, здібностей чи інвалідності, статі, расової, релігійної приналежності та віросповідання, сексуальної орієнтації, соціально-економічного стану – сприяти належному забезпеченню прав людини для людей з порушеннями здоров'я, шляхом розбудови спроможності, зміцнення громадянського суспільства та зміни політики, захистити від будь-якої форми зловживань, дискримінації, зневаги та насильства.

IV. НАІУ визнає своїм обов'язком дбати про захист та сприяння благополуччю дітей та вразливих дорослих. До політики захисту покладені стандарти Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, Конвенції з прав людини та основоположних свобод, Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання; а також стандарти національного законодавства України, зокрема Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», Закону України «Про охорону дитинства», закону України «Про соціальні послуги», закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» та інших нормативно-правових актів щодо прав дитини та прав людей з інвалідністю.

V. Політика захисту поширюватиметься на Голову, Виконавчого директора, Генерального Секретаря, співробітників НАІУ.

VI. Відповідальність за організацію всіх заходів, спрямованих на реалізацією принципів і вимог цієї Політики покладено на Виконавчого директора.

VII. Виконавчий директор НАІУ призначає з числа співробітників уповноважену особу / осіб для здійснення контролю за дотриманням цієї Політики та Кодексу поведінки співробітників, який є складовою її частиною. Уповноваженою особою може бути працівник, який має повну вищу освіту, досвід роботи або пройшов спеціальне навчання щодо механізмів захисту прав і забезпечення безпеки вразливих осіб, працює в НАІУ не менше 3-ох років та займає посаду не нижче начальника відділу.

VIII. НАІУ вимагає від своїх співробітників дотримання цієї Політики, інформуючи їх про ключові принципи, вимоги та санкції за порушення. Вимога дотримання цієї Політики включається до договорів, в тому числі трудових. Ознайомлення з Політикою та погодження щодо її дотримання засвідчується підписом співробітника в Аркуші ознайомлення з Політикою, який є складовою частиною кадрової документації НАІУ.

IX. При відборі нових співробітників НАІУ зважатиме на їх відданість цінностям прав дитини та прав осіб з інвалідністю. Це передбачає, зокрема, ретельний аналіз біографії особи (кандидата на посаду) та рекомендацій від організацій, з якими співпрацювала така особа, проведення анкетування з метою перевірки її знань в сфері соціального захисту і механізмів протидії жорстокому поводженню, зокрема насильству. Для формування належного рівня культури захисту дітей та вразливих дорослих, уповноважена Виконавчим директором особа / особи із контролю за дотриманням цієї Політики проводить з новими співробітниками інформаційну сесію для ознайомлення із Політикою та періодичні заходи для інформування діючих співробітників.

X. Дотримання співробітниками НАІУ вимог цієї Політики враховуються при накладенні дисциплінарних стягнень та при заохочувальних заходах.

XI. Порушення цієї Політики є підставою для притягнення співробітників до відповідальності, зокрема дисциплінарної (відсторонення від виконання посадових обов'язків, догана, звільнення тощо), про що зазначається в договорах із співробітниками.

XII. НАІУ визнає, що наявність цієї Політики створить умови для захисту прав дітей та вразливих дорослих, захисту співробітників організації та захисту її репутації.

XIII. Місія НАІУ

Як мережа всеукраїнських та регіональних громадських організацій людей з інвалідністю України, НАІУ активно працює, щоб покращити якість життя людей з інвалідністю та членів їх сімей, приймає участь на державному та місцевому рівні в розробці та прийнятті рішень, які стосуються їх життя та прав. Ми працюємо над створенням інклюзивного суспільства для всіх відповідно до Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. Ми вважаємо, що люди з інвалідністю повинні мати та реалізовувати громадянські права у повному обсязі та не бути виключеними із життя суспільства.

XIV. Загальна мета діяльності

Метою діяльності НАІУ є об'єднання громадських організацій, членами яких є особи з інвалідністю, узгодження дій та консолідація їх зусиль, спрямованих на покращення їх становища в Україні, сприяння захисту конституційних прав осіб з інвалідністю, підвищенню їх ролі і соціального статусу у суспільстві шляхом розбудови спроможності, зміцнення громадянського суспільства та політики.

XV. Завдання

- Представництво і захист конституційних прав та законних інтересів осіб з інвалідністю та членів їх сімей в Офісі Президента України, Верховній Раді

України, Кабінеті Міністрів України, інших органах державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадських організаціях;

- Сприяння та організація збору, аналізу та обміну інформацією між громадськими організаціями осіб з інвалідністю України та інформування суспільства щодо стану вирішення проблем осіб з інвалідністю у державі;
- Сприяння та участь у формуванні державної політики по вирішенню соціально-економічних, політичних, творчих та інших актуальних проблем осіб з інвалідністю та забезпечення їх прав;
- Сприяння інтеграції осіб з інвалідністю у суспільство, попередженню проявів всіх форм дискримінації та порушення їх прав;
- Підвищення правової обізнаності людей з інвалідністю;
- Створення безбар'єрного доступного архітектурного, транспортного та інформаційного середовища;
- Сприяння формуванню свідомості суспільства щодо позитивного ставлення до осіб з інвалідністю.

XVI. Термінологія:

XVI. I. **Дитина** – особа до 18 років.

XVI. II. **Вразливі дорослі:** особи віком старше 18 років, які внаслідок віку, інвалідності, функціональних порушень, захворювань, умов, в яких вони перебувають, або в результаті соціальної та іншої нерівності, є або можуть бути неспроможними піклуватися про себе або захистити себе від значної шкоди чи експлуатації.

XVI. III. **Насильство** - діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються однією людиною по відношенню до іншої, а також погрози вчинення таких діянь.

XVI. IV. **Жорстоке поводження (катування)** - дія, якою особі навмисне заподіюються сильний біль або страждання, фізичне чи моральне, щоб отримати щось від неї або від третьої особи, залякати чи примусити до якихось дій, або якщо це ґрунтується на дискримінації.

XVII. Форми насильства:

XVII. I. **Фізичне насильство** - форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

XVII. II. Психологічне насильство - форма насильства, що включає словесні образи, погрози, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, якщо вони викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

XVII. III. Економічне насильство - форма насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру.

XVII. IV. Сексуальне насильство - будь-які діяння сексуального характеру, що вчиняються без згоди особи або стосовно дитини, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності.

1. Політика НАІУ щодо відданості дітям та вразливим дорослим

1.1. Політика НАІУ полягає у тому, щоб створити і активно підтримувати середовище, метою якого є запобігання та припинення будь-яких дій та бездіяльності, як навмисних, так і випадкових, що породжують загрозу будь-якої форми насильства щодо дітей та вразливих дорослих.

1.2. НАІУ прагне реалізовувати свої програми та заходи таким чином, щоб вони були безпечними для дітей та вразливих дорослих та сприяли захисту їх прав. Всі співробітники НАІУ зобов'язуються вести себе відповідно до правил, визначених цією Політикою.

1.3. Якщо співробітнику НАІУ стає відомо про факти прояву насильства чи загрози його вчинення, йому/їй слід невідкладно повідомити про це Уповноважену особу для документування та вжиття заходів протидії такому поведженню.

В разі отримання таких повідомлень, Уповноважена особа:

- Реєструє в журналі реєстрації звернень інформацію про жорстоке поведження чи насильство, а також про вжиті заходи протидії таким діянням;
- У разі звернення до НАІУ постраждалої особи, надає такій особі інформацію про її права, медичну, соціальну, психологічну допомогу, якими вона може скористатися;
- В разі потреби постраждалої особи в отриманні такої допомоги, інформує про це відповідні компетентні органи (установи);
- Протягом однієї доби інформує уповноважений підрозділ органу Національної поліції про отримання повідомлення про вчинення насильства;

- Інформує про вжиті заходи суб'єкта, від якого надійшло повідомлення про жорстоке поводження чи вчинення насильства;
- У разі виявлення фактів порушення Політики з боку співробітника НАІУ, Уповноважена особа ініціює перед Виконавчим директором проведення службової перевірки і вжиття заходів відповідальності до такого працівника;
- Виконавчим директором призначається особа / група осіб для проведення службової перевірки. У разі, якщо особа щодо якої проводиться перевірка, може перешкоджати її проведенню, така особа відсторонюється від виконання посадових обов'язків на час проведення службової перевірки;
- У разі підтвердження підозр, співробітник, винний у порушенні Політики несе дисциплінарну та/або іншу, передбачену законодавством, відповідальність.

1.4. Обробка персональних даних щодо особи, яка повідомила про прояв насильства чи загрозу його вчинення, або постраждалої особи здійснюється за згодою такої особи або її законного представника з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

1.5. З метою виявлення чинників і умов, які створюють або можуть створювати загрозу вчинення насильства чи іншого виду жорстокого поводження щодо дітей і вразливих дорослих, а також визначення вірогідності його продовження чи повторного вчинення, настання тяжких або особливо тяжких наслідків, НАІУ проводить оцінку ризиків такого поводження. Оцінка ризиків здійснюється Уповноваженою особою на підставі анкет, сформованих під час спілкування співробітників НАІУ з представниками цільових груп, аналізу наявних задокументованих випадків жорстокого поводження, наслідків вжитих заходів реагування тощо.

Періодичність проведення оцінки ризиків визначається Виконавчим директором НАІУ. Результати оцінки ризиків використовуються для визначення рівня небезпеки, який враховується під час надання допомоги постраждалим особам, а також під час застосування заходів протидії проявам насильства чи іншим формам жорстокого поводження.

1.6. З метою проведення моніторингу та оцінки дотримання цієї Політики, НАІУ проводить анкетування представників цільових груп та співробітників НАІУ, аналіз задокументованих випадків порушення умов цієї Політики (Журналу реєстрації звернень тощо), просвітницькі заходи для цільових груп та реалізовує інші методи моніторингу й оцінки. Періодичність проведення моніторингу та оцінки визначається Виконавчим директором НАІУ. Ініціатором проведення оцінки дотримання цієї Політики може виступати Голова НАІУ, Генеральна Асамблея.

1.7. НАІУ інформує громадськість про Політику захисту дітей та вразливих дорослих шляхом розміщення на власному веб-сайті відповідної інформації, а

також контактних даних НАІУ та інших установ (організацій), до яких слід звернутися у випадку насильства.

1.8. Політику буде переглянуто через рік після розробки, а потім кожні три роки, або за таких обставин:

- зміни в чинному законодавстві України та/або підзаконних нормативно-правових актах, що стосуються сфери застосування Політики;
- за вимогою Генеральної Асамблеї НАІУ, як найвищого керівного органу організації;
- в результаті будь-яких інших значних змін або подій, які можуть впливати на характер та якість програм, спрямованих на сприяння забезпеченню прав дітей та вразливих дорослих.

2. Кодекс поведінки співробітників НАІУ

2.1. Вступ

Цей Кодекс поведінки розроблений для співробітників НАІУ та залучених на умовах трудових договорів працівників. Кодекс заснований на місії та основних цінностях НАІУ. Кодекс застосовується у відносинах співробітників з усіма іншими зацікавленими сторонами, що виникають у процесі формування та реалізації проектів та програм НАІУ. Кодекс поведінки визначає бажану та небажану поведінку.

2.2. Комунікація

У своїй діяльності НАІУ використовує всі доступні, в тому числі визначені Конвенцією ООН про права осіб з інвалідністю, формати для спілкування, мови та доступні формати подання інформації. Співробітники прагнуть розуміти і бути зрозумілими.

2.3. Конфіденційність

Співробітники зобов'язані дотримуватися конфіденційності. Кодексом підтверджується, що вся інформація, що захищається міжнародним правом та національним законодавством із захисту персональних даних є конфіденційною. Виняток можуть становити випадки сприяння організації забезпеченню прав людини – звернення для надання допомоги, документування порушень прав людини та відновлення у правах. У цих випадках, конфіденційна інформація може використовуватись виключно із згоди особи чи її законного представника для звернення до органів влади, інституцій надання правової допомоги, звернення до суду у справах захисту інтересів цієї особи.

2.4. Повага

Співробітники НАІУ є віддані цінностям мультикультурного суспільства та зобов'язані дотримуватись принципу рівності та недискримінації. Під час

формування та реалізації програм та проектів НАГУ, співробітники не допускають необґрунтованих привілеїв чи обмежень та уникають ситуацій нерівного поводження однієї групи учасників, відносно іншої.

2.5. Небажана (неприйнятна) поведінка

НАГУ прагне створити безпечне середовище для представників усіх категорій співробітників та учасників програм організації, в якому немає місця для агресії, насильства та дискримінації. У разі скарг на прояви подібної поведінки з боку співробітників НАГУ, такі випадки перевіряються особою / групою осіб, уповноважених на те Виконавчим директором, та, за потреби, вживаються заходи відповідальності, в тому числі дисциплінарної, включно із звільненням з посади або припинення договірних відносин.

2.6. Комунікація із представниками різних груп.

Співробітники завжди повинні вести діалог із кожною особою, що звернулася до НАГУ та використовувати всі можливі способи спілкування, щоб уникнути непорозумінь та сприяти донесенню інформації до особи-відвідувача НАГУ у максимальний зручний для такої особи спосіб. У межах заходів із підвищення компетентностей, НАГУ навчає співробітників навичкам спілкування із особами, які потребують додаткових умов комунікації із використанням комунікаційних технік, що дозволять уникати непорозумінь та інцидентів, які можуть призвести до небезпеки для особи або співробітників НАГУ. Виконавчий директор у межах реалізації цієї Політики може спрямувати окремих співробітників на навчання професійному опануванню відповідних технік для подальшого спілкування із особами, що потребують додаткових умов комунікації.

2.7. Документування фактів небажаної (неприйнятної) поведінки, зокрема діянь насильницького характеру.

Діяння, що призвели до небезпеки осіб, права яких захищаються цією Політикою, повинні бути задокументовані шляхом внесення інформації про них в журнал реєстрації звернень та невідкладно повідомлені Уповноваженій особі та/або Виконавчому директору для вжиття заходів щодо запобігання порушенню цієї Політики.

2.8. Використання зображень та співпраця із ЗМІ

2.8.1. Етичні засади щодо захисту дітей та вразливих дорослих.

Діти, молодь та дорослі мають право на захист від шкоди. Публікування інформації про них (в т.ч. фото та відео) повинна мати визначені параметри та обмеження, особливо що стосується розміщення в Інтернет-мережі, де практично неможливо обмежити масштаби розповсюдження інформації.

Поширення фото та відео матеріалів за участю дітей та вразливих дорослих можливе лише у якості презентації їх участі у публічних заходах, кампаніях та

дослідженнях, які проводить НАІУ. Не публікуватимуться / поширюватимуться фото та відео матеріали, які несуть ризик дотриманню права на приватне та сімейне життя дитини / особи.

НАІУ вважає, що публікування фото та відео, на яких зображені цільові групи політики можуть бути поширені лише за умови:

- попередження повнолітніх осіб (у випадку обмеженої дієздатності їх законних представників) – учасників програм та проектів НАІУ про відео, фото зйомку та форми її поширення, із обов'язковим інформуванням про можливість будь-кого відмовитись від участі у зйомці;
- письмової згоди дитини та її законного представника із роз'ясненням умов та наслідків поширення відео та фото, де дитина зображена.

2.8.2. Рекомендації щодо використання фотографій та відео:

- Завжди запитуйте дозвіл;
- Про фото та відео матеріали, на яких зображено дітей та / чи вразливих дорослих, що використовуються формально та публічно, мають бути попереджені особи, які на фото зображені;
- Партнери та члени НАІУ перед публікацією відео та фото матеріалів із проведених публічних заходів, кампаній, досліджень повинні проконсультуватись із уповноваженою особою НАІУ із контролю за дотриманням принципів та вимог цієї Політики.

2.8.3. Співпраця із ЗМІ

Співпрацюючи із ЗМІ, співробітники НАІУ просувають цілі та принципи цієї Політики. Уповноважені із контролю за виконанням Політики співробітники беруть участь у контактуванні із ЗМІ та забезпеченні того, щоб при просуванні програм та проектів НАІУ було дотримано умови цієї Політики та Кодексу.

2.8.4. Соціальні медіа

Соціальні медіа, такі як Інтернет-блоги, Facebook та інші соціальні мережі, дозволяють комунікувати з представниками цільових груп, колегами, представниками інших організацій. НАІУ підтримує відкритий діалог, обмін інформацією та знаннями. Коли співробітник використовує соціальні мережі, НАІУ сподівається, що опубліковані заяви не будуть шкідливими для організації, її членів чи нашої цільової аудиторії. Співробітник завжди звертає увагу на необхідність дотримання конфіденційної інформації, поважає приватне життя клієнтів або колег та авторські права.

НАІУ всіляко сприятиме поширенню тем, які стосуються:

- просування прав дітей та вразливих дорослих;
- дотримання принципу рівності та недискримінації;
- просуванню позитивних дій, що сприятимуть дотриманню принципу рівності та недискримінації.

Допускається поширення тем, які виявляють тенденції порушень прав дитини або вразливих груп осіб, що стали відомі у процесі документування. Такі

публікації допускаються виключно за умови збереження конфіденційної інформації про особу.

Недопустимим є поширення, публікування тем, які:

- розпалюють ворожнечу на ґрунті інвалідності та інших ознак;
- поширюють стереотипи та негативні практики щодо дітей та осіб, що потерпають від дискримінації;
- несуть інформацію, що може бути ризиком порушенню права приватного та сімейного життя або неналежного поведіння.

У разі підозри поширення або участі в обговоренні подібних тем, до співробітника застосовуються процедури, визначені Кодексом та Політикою, включно із дисциплінарними санкціями.

2.9. Декларація про зобов'язання

Підписавши Кодекс, НАІУ зобов'язується запроваджувати ефективні механізми для забезпечення того, щоб принципи Кодексу були реалізовані у всій діяльності НАІУ.

Підписання Кодексу, веде нас до відповідальності за його повне здійснення:

- Ми інформуватимемо широку громадськість про існування даного Кодексу, забезпечимо механізм зворотного зв'язку, за допомогою якого кожен зможе коментувати виконання Кодексу;
- Ми будемо включати посилання на дотримання Кодексу в керівних принципах нашої організації та гарантувати, що всі співробітники НАІУ, несуть відповідальність за впровадження та дотримання Кодексу;
- Всі співробітники НАІУ, будуть ознайомлені з цим Кодексом, що засвідчуватиметься підписом співробітника у відповідному Аркуші ознайомлення;
- Ми гарантуємо, що партнери НАІУ будуть поінформовані про Кодекс під час роботи з нашою організацією.

Виконавчий директор

Н. Скрипка

*1 лютого 2021
м.Київ*

Даний документ затверджено та введено в дію з дати його підписання